

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

PGS.TS. NGUYỄN VĂN TÙNG (Chủ biên)

BÁC HỒ

và những bài học về đạo đức,
lối sống dành cho học sinh

Lớp 3

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

PGS.TS. NGUYỄN VĂN TÙNG (Chủ biên)

TS. ĐOÀN THỊ THUYẾT HẠNH - ĐOÀN THỊ PHƯỢNG

MỤC LỤC

Ngày 15 tháng 5 năm 2016, Bộ Chính trị đã ra Chỉ thị 05-CT/TW về đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Những nội dung chủ yếu cần thực hiện đã được nêu trong Chỉ thị. Bộ Giáo dục và Đào tạo đã biên soạn chương trình, giáo trình và tài liệu hướng dẫn, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để giảng dạy ở các cấp học, bậc học thuộc hệ thống giáo dục quốc dân. Bộ sách **Bác Hồ và những bài học về đạo đức, lối sống dành cho học sinh** được biên soạn và xuất bản nhằm giúp học sinh hiểu và vận dụng những bài học về đạo đức, lối sống của Bác Hồ vào trong cuộc sống và học tập.

BÁC HỒ

và những bài học về đạo đức, lối sống dành cho học sinh

(Tái bản lần thứ bảy, có chỉnh lý)

Lớp

3

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

MỤC LỤC

Bài	Trang
Bài 1. Đoàn kết là yêu nước	4
Bài 2. Yêu quý thiếu nhi quốc tế	9
Bài 3. Chăm chỉ, sáng tạo	13
Bài 4. Giữ lời hứa	16
Bài 5. Biết ơn những người có công	20
Bài 6. Chia sẻ với những người xung quanh	24
Bài 7. Cẩn thận tránh tai nạn	28
Bài 8. Không dễ dãi nhận quà	32

LỜI NÓI ĐẦU

Ngày 15 tháng 5 năm 2016, Bộ Chính trị đã ra Chỉ thị 05-CT/TW về đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Một trong những nội dung chủ yếu cần thực hiện đã được nêu trong Chỉ thị, là biên soạn chương trình, giáo trình về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để giảng dạy ở các cấp học, bậc học thuộc hệ thống giáo dục quốc dân. Bộ sách ***Bác Hồ và những bài học về đạo đức, lối sống dành cho học sinh*** được biên soạn và xuất bản hướng tới mục đích giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh các cấp học theo tinh thần của Chỉ thị nêu trên.

Bộ sách dựa trên ý tưởng giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thông qua những câu chuyện đặc sắc từ cuộc đời hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Hệ thống chủ đề, chủ điểm của bộ sách ***Bác Hồ và những bài học về đạo đức, lối sống dành cho học sinh*** từ lớp 1 đến lớp 12 này được xây dựng phù hợp với chương trình giáo dục phổ thông, có tác dụng bổ trợ cho các nội dung dạy học về đạo đức, lối sống mà học sinh đang được học. Điểm đặc sắc, độc đáo là bộ sách này hướng đến mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống, phát triển năng lực và phẩm chất học sinh thông qua các hoạt động. Vì thế, trình tự hoạt động của học sinh qua mỗi bài là đi từ nhận thức về các giá trị đạo đức, lối sống đến thực hành và ứng dụng các giá trị đó. Bộ sách còn tích hợp luyện tập kĩ năng đọc hiểu, tạo lập văn bản, phát triển năng lực giao tiếp và năng lực thẩm mĩ cho học sinh.

Không chỉ là những bài học về đạo đức, lối sống chung chung, bộ sách còn gắn những bài học với những câu chuyện sinh động về cuộc đời hoạt động cách mạng của Bác Hồ, với cuộc sống, với công việc, sinh hoạt, vui chơi gần gũi, quen thuộc của mỗi em học sinh ở trường, ở nhà hằng ngày. Do đó, các bài học có sức cuốn hút học sinh, khiến các em tự nhiên mà thấm nhuần, tiến bộ.

Đây là bộ sách dành cho học sinh, đồng thời là tài liệu gợi ý về nội dung và phương pháp cho giáo viên để tổ chức các giờ dạy học. Tùy theo điều kiện của từng trường, từng vùng miền, tùy theo đối tượng học sinh, giáo viên tổ chức giờ học sao cho hợp lí, vừa sức, đạt hiệu quả giáo dục.

Thay mặt nhóm tác giả
Chủ biên
PGS.TS. Nguyễn Văn Tùng

BÀI 1

ĐOÀN KẾT LÀ YÊU NƯỚC

MỞ ĐẦU

Đoàn kết là truyền thống quý báu của dân tộc ta từ ngàn xưa. Câu chuyện sau đây nói về việc các dân tộc trên đất nước Việt Nam đã cùng đoàn kết chống kẻ thù xâm lược theo lời kêu gọi của Bác Hồ.

Bài học giúp em hiểu hơn về giá trị của đoàn kết, hướng dẫn em thực hành vận dụng bài học đoàn kết vào cuộc sống học tập của mình.

TÌM HIỂU BÀI HỌC

Đọc câu chuyện và thực hiện yêu cầu bên dưới.

CÁC DÂN TỘC PHẢI ĐOÀN KẾT

Cách mạng tháng Tám năm 1945 thành công, tôi được trúng cử vào Quốc hội. Ước mơ được gặp Bác trở thành sự thật. Đã gần hai mươi năm qua rồi mà tôi vẫn không quên những cảm giác lần đầu tiên được gặp Bác, trong khóa họp Quốc hội lần thứ nhất, năm 1946. Biết tin được gặp Bác, suốt đêm tôi thao thức mong đợi.

Cho đến khi được nắm bàn tay ấm áp của Bác, tôi vẫn ngỡ là mình đang mơ. Tôi cứ nắm tay Bác thật chặt, thật lâu. Hồi ấy, Bác gầy lắm, nhưng đôi mắt Bác thì sáng một cách kì lạ. Trán Bác cao và rộng, biểu hiện của một trí tuệ tuyệt vời. Bác nói thật giản dị và dễ hiểu: “Bác hoan nghênh các đại biểu dân tộc đã khởi nghĩa cùng một lúc với người Kinh. Các dân tộc đều

đoàn kết trong Mặt trận Việt Minh, đều tán thành điều lệ, đường lối của Việt Minh. Tất cả đều xác định được công việc mình làm là tốt, mang lại quyền lợi cho dân tộc mình. Các đại biểu Quốc hội đã có quyền tham gia công việc nước nhà mà trước đó không có. Ngày nay, nước Việt Nam là nước chung của người Kinh, người Thượng. Quốc hội là Quốc hội chung, Chính phủ là Chính phủ chung của cả nước. Từ nay về sau, công việc còn nhiều, khó khăn cũng còn nhiều. Các dân tộc phải tiếp tục đoàn kết, đoàn kết với người Kinh để tiếp tục làm công việc của Việt Minh: chống kẻ thù xâm lược và nhất định sẽ đánh thắng chúng”.

Lời Bác nói đến đâu thấm đến đó. Tôi thấy Bác gần gũi với các dân tộc Tây Nguyên quá. Bác như một nhân vật hiện ra từ trong ước mơ của dân tộc Tây Nguyên.

(In trong *Bác Hồ sống mãi với chúng ta*, NXB Chính trị Quốc gia, 2005, t.1, tr.788-789)

Em hãy khoanh tròn vào chữ cái trước câu trả lời đúng:

1. Bác hoan nghênh các đại biểu dân tộc:

- a) Đến dự đông đủ.
- b) Khởi nghĩa cùng một lúc với người Kinh
- c) Các dân tộc tự lực, tự cường.
- d) Các dân tộc đoàn kết.

2. Lời Bác nói với đồng bào các dân tộc về đất nước Việt Nam:

- a) Việt Nam là nước đã giành được độc lập.
- b) Việt Nam là nước chung của người Kinh, người Thượng.
- c) Các dân tộc tự lực, tự cường.
- d) Các dân tộc đoàn kết.

3. Bác kêu gọi đồng bào các dân tộc làm gì để chống kẻ thù xâm lược?

- a) Gia nhập Việt Minh để cứu quốc.
- b) Đoàn kết với người Kinh để tiếp tục làm công việc của Việt Minh.

4. Hãy tìm một từ thể hiện ý nghĩa của câu chuyện? Giải thích vì sao chọn từ đó?

LUYỆN TẬP

1. Em hãy nêu các biểu hiện tình đoàn kết của các bạn trong lớp em.

Lĩnh vực	Biểu hiện tình đoàn kết
Trong học tập	
Trong lao động	
Trong hoạt động tập thể	

2. Em hãy kể lại một việc làm thể hiện tinh thần đoàn kết của mình với bạn bè trong hoạt động tập thể. Chia sẻ cảm xúc của em sau khi làm việc đó.

3. Nối ý mà em cho là đúng:

Đoàn kết

tạo nên thành công trong công việc.

là sự gắn kết, góp sức của nhiều người.

chia rẽ nhau không cần hợp tác.

công việc khó thành công.

tạo ra sức mạnh vượt qua khó khăn.

giúp giải quyết công việc được dễ dàng hơn.

VẬN DỤNG

Thảo luận hoặc đóng vai xử lý các tình huống sau:

Tình huống 1: Lớp của Hùng đang xây dựng kế hoạch nhỏ để ủng hộ các bạn vùng bị lũ lụt miền Trung. Hùng băn khoăn không biết cần làm gì? Các em hãy gợi ý giúp Hùng nên làm những việc gì nhé!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tình huống 2: Thấy nhóm bạn Lan chưa hoàn thành công việc của mình, Hoa bèn rủ Tuấn sang giúp, Tuấn liền nói: “Mình chỉ cần làm xong công việc của mình là được rồi”. Nếu là Tuấn, các em sẽ giải quyết như thế nào?

.....

.....

.....

.....

.....

Tình huống 3: Hường ứng phong trào quyên góp ủng hộ “Tết vì bạn nghèo”, nhóm của Linh tranh luận mãi mà vẫn không quyết định được cần làm gì. Các em hãy giúp đỡ nhóm bạn Linh nhé!

.....

.....

.....

.....

.....

BÀI 2

YÊU QUÝ THIẾU NHI QUỐC TẾ

MỞ ĐẦU

Bác luôn dành tình yêu thương đặc biệt cho thiếu niên nhi đồng, trong đó có cả thiếu niên nhi đồng quốc tế. Câu chuyện sau đây là một ví dụ về tình yêu thương đó của Bác.

Bài học hướng dẫn em có cách ứng xử đẹp, phù hợp với các bạn nhỏ nước ngoài khi có cơ hội giao lưu, tiếp xúc.

TÌM HIỂU BÀI HỌC

Đọc câu chuyện và thực hiện yêu cầu bên dưới.

CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỚI THIẾU NHI ĐỨC

Ai cũng biết Chủ tịch Hồ Chí Minh rất yêu quý thiếu nhi. Nhưng có lẽ chưa bao giờ và chưa có bất cứ ai thể hiện tình cảm đối với thiếu nhi như Bác. Dưới đây là một trường hợp đặc biệt.

Bác đi ô tô với Tổng Bí thư và vợ chồng Thủ tướng Cộng hoà Dân chủ Đức. Xe vừa vào thành phố, học sinh một trường mẫu giáo sắp hàng đón đoàn. Bác đề nghị cho ô tô dừng lại. Người bước ra, Tổng Bí thư và vợ chồng Thủ tướng nước bạn cùng xuống theo. Xe đại sứ được đi sát sau xe Chủ tịch. Tôi lo lắng không biết chuyện gì xảy ra, bỗng thấy Bác tiến lại phía các cháu thiếu nhi. Các cháu và cô giáo vây quanh Bác và các vị lãnh đạo. Bác bế một em bé lên và hỏi chuyện các em bằng tiếng Đức. Không khí thật đầm ấm, vui tươi. Bác hỏi một người:

- Chủ có kẹo không?

Thế là bà Thủ tướng cho người đi mua kẹo. Bác lần lượt chia kẹo cho các cháu. Đoàn xe dừng lại 20 phút, Bác chia kẹo cho các cháu xong mới trở về ô tô. Sự kiện đặc biệt này được dư luận nước bạn xôn xao bàn luận khá lâu, mọi người đều ca ngợi tình cảm tốt đẹp của Bác dành cho các cháu thiếu nhi.

Song Tùng

(In trong *Bác Hồ sống mãi với chúng ta*,
NXB Chính trị Quốc gia, 2005, t.2, tr.620-621)

1. Vì sao Bác lại đề nghị cho ô tô dừng lại?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Bác đã có những hành động thân thiện nào đối với các cháu thiếu nhi Đức?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Chi tiết nào cho chúng ta thấy Bác rất yêu và quan tâm tới các cháu thiếu nhi Đức?

.....

.....

.....

.....

4. Em học được gì qua câu chuyện trên?

.....

.....

.....

.....

5. Cả lớp hát bài “Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng”.

LUYỆN TẬP

1. Em đồng ý với những hành động nào sau đây? Giải thích vì sao?

- a) Tò mò đi theo trêu chọc bạn nhỏ người nước ngoài.
- b) Giới thiệu về đất nước với các bạn nước ngoài đến thăm Việt Nam.
- c) Các bạn nhỏ nước ngoài ở rất xa, không thể ủng hộ các bạn.
- d) Chỉ đường tận tình cho người nước ngoài khi họ cần sự giúp đỡ.

2. Kể lại một câu chuyện em đã nghe (chứng kiến) hoặc bản thân đã làm thể hiện sự thương yêu, quan tâm và nhường nhịn đối với các em nhỏ.

.....

.....

.....

.....

Trò chơi: Đóng vai

Chuẩn bị: Mời 5 bạn đóng vai 5 thiếu nhi đến từ các đất nước khác nhau tham gia liên hoan thiếu nhi thế giới.

- 1 thiếu nhi Việt Nam.
- 1 thiếu nhi Nhật Bản.
- 1 thiếu nhi Nam Phi.
- 1 thiếu nhi Cu-ba.
- 1 thiếu nhi Pháp.

Cách chơi: Các bạn nhỏ Việt Nam là nước tổ chức liên hoan sẽ giới thiệu trước, sau đó lần lượt các bạn khác giới thiệu về đất nước của mình.

- Việt Nam: Xin chào các bạn! Rất vui được đón các bạn đến thăm đất nước tôi.
- Nhật Bản: Chào các bạn, tôi đến từ Nhật Bản, ở nước tôi trẻ em rất thích chơi thả diều cá chép và giao lưu với các bạn gần xa.
- Cu-ba: Chào các bạn, tôi đến từ Cu-ba. Thiếu nhi nước tôi rất ham học hỏi và giao lưu với các bạn nước ngoài.
- Nam Phi: Chào các bạn, tôi đến từ đất nước Nam Phi. Chúng tôi rất thích chơi đá bóng ngoài trời và giao lưu học tập với tất cả các bạn trên thế giới.
- Pháp: Còn tôi, tôi đến từ đất nước có tháp Ép-phen, đất nước du lịch. Chúng tôi rất vui được đón các bạn khi có cơ hội đến thăm đất nước chúng tôi.
- Việt Nam: Hôm nay, chúng ta đến đây là để giao lưu, học hỏi lẫn nhau.

Kết thúc trò chơi: Tất cả cùng hát vang bài “Thiếu nhi thế giới liên hoan” (Lưu Hữu Phước).

BÀI 3

CHĂM CHỈ, SÁNG TẠO

MỞ ĐẦU

Bác Hồ là tấm gương sáng về đức tính chăm chỉ, sáng tạo. Qua câu chuyện về cây đào Nhật Tân, bài học giúp em hiểu hơn về đức tính chăm chỉ, sáng tạo của Bác, đồng thời hướng dẫn em học tập Bác, chủ động sáng tạo trong cuộc sống thường ngày của mình.

TÌM HIỂU BÀI HỌC

Đọc câu chuyện và thực hiện yêu cầu bên dưới.

CÂY ĐÀO NHẬT TÂN

Nhân dịp Tết đến, các cụ xã Nhật Tân tặng Bác cây đào. Bác cảm ơn, khen cây đào đẹp và hỏi lại các cụ: "Cây đào này các cụ đã trồng được mấy năm?". Các cụ trả lời đã được 3 năm. Bác lại hỏi tiếp: "Trồng được ba năm sao không để gốc lại, đem đào cả gốc sang năm lấy hoa đầu mà chơi Tết nữa?". Cụ già đại diện lại nhanh miệng thưa với Bác: "Thưa Bác cây đào tuy lớn nhưng bà con trong xã muốn đào cả gốc để cây sống khỏe, hoa tiếp tục nở thêm để Bác chơi được lâu hơn". Bác cười rất vui và lại dặn tiếp: "Sang năm các cụ và nhân dân trong xã không phải đem tặng tôi cây

đào khác nữa. Tôi sẽ tự trồng cây đào này ngay tại vườn nhà và cố gắng chăm bón thật tốt để đến mùa xuân tiếp theo lại có hoa đào Nhật Tân để chơi xuân".

Nghe Bác nói, tất cả mọi người có mặt trong phòng khách cười rất vui, làm cho không khí ngày xuân càng ấm áp hơn. Bác đặt cây đào giữa phòng khách lớn của Phủ Chủ tịch trong những ngày Tết.

Sau Tết, Bác đem cây đào ra vườn trồng. Từ đó, hằng ngày sau giờ làm việc, khi ra vườn chăm tưới rau và hoa, Bác đã dành một khoảng thời gian để vun xới, chăm tía cho cây đào Nhật Tân giữ được dáng thế của nó như khi nhân dân Nhật Tân mang đến tặng Bác.

(Theo *Những mẩu chuyện về tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh*, tập II, NXB Chính trị Quốc gia, 2015)

Lựa chọn câu trả lời đúng với các câu hỏi sau:

1. Các cụ xã Nhật Tân đã tặng Bác cái gì?

- a) Cành đào
- b) Cây đào
- c) Hoa đào

2. Cây đào đã được mấy năm tuổi?

- a) 2 năm
- b) 3 năm
- c) 4 năm

3. Bác mang cây đào ra vườn trồng khi nào?

- a) Bác mang cây đào ra vườn trồng ngay sau khi các cụ biểu.
- b) Sau Tết, Bác đem trồng và chăm cây đào để chơi Tết các năm sau.

4. Tại sao Bác bận nhiều việc mà vẫn dành thời gian để chăm sóc cây? Việc làm ấy của Bác cho em nhận ra Bác là người như thế nào? Em học được gì qua câu chuyện trên?

.....

.....

.....

.....

LUYỆN TẬP

1. Em hãy viết những hành động em sẽ làm trong các tình huống dưới đây:

Tình huống	Em sẽ
Mẹ vừa nấu ăn, vừa bế em.	
Hôm nay, cô giáo không giao bài tập về nhà.	
Chị gái đang xách nước tưới cây.	
Đi học về, thấy nhà bừa bộn.	

2. Hãy kể lại một việc có tính sáng tạo mà em đã cố gắng làm để mang lại kết quả tốt cho bản thân và gia đình. Chia sẻ cảm xúc của em sau khi làm việc đó?

.....

.....

VẬN DỤNG

1. Hằng ngày, em đã học tập, rèn luyện và tham gia làm việc nhà như thế nào? Hãy lập bảng tự đánh giá việc em đã làm theo gợi ý sau:

STT	Nội dung công việc	Mức độ thực hiện		
		Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Chưa
1	Chủ động học và làm bài tập về nhà.			
2				
3				
4				
5				

2. Cùng nhau thảo luận; Sáng kiến trong việc học tập để đạt kết quả tốt.

BÀI 4

GIỮ LỜI HỨA

MỞ ĐẦU

Muốn tạo niềm tin với người khác cần biết giữ lời hứa, đã hứa là làm dù là những việc nhỏ nhất.

Thông qua câu chuyện về chiếc vòng bạc Bác mua tặng một bạn nhỏ như đã hứa, bài học cho em hiểu thêm về phẩm chất cao đẹp của Bác, từ đó hướng dẫn em thực hành vận dụng bài học giữ lời hứa trong cuộc sống sinh hoạt học tập.

TÌM HIỂU BÀI HỌC

Đọc câu chuyện và thực hiện yêu cầu bên dưới.

CHIẾC VÒNG BẠC

Do điều kiện công tác, sau hơn 2 năm, Bác Hồ mới có dịp trở lại Cao Bằng nơi Người từng sống và làm việc. Thấy Bác về, bà con già, trẻ, gái, trai khắp bản ùa ra đón Bác.

Trong số những người đứng vây quanh Bác lớp trong lớp ngoài hôm ấy có một em bé 2 năm trước đã từng quần quýt bên Bác khi Người ra suối câu cá hoặc lên nương cuốc đất trồng rau sau những giờ làm việc. Ngày Bác lên đường đi công tác xa, em bé đó theo ra đến đầu bản tiễn Bác. Trước lúc chia tay, Bác cúi xuống hôn má em và Người chưa kịp hỏi gì thì đã nghe em bé nói một câu rất tự nhiên:

- Đến đâu thấy vòng bạc, Bác nhớ mua cho cháu một cái.

Đối với em bé dân tộc miền núi Cao Bằng, được cái vòng bạc đeo cổ tay là điều rất thích thú. Bác đã hứa mua vòng bạc cho em. Bây giờ em bé đó đã qua tuổi nhi đồng, chững chạc, được học, đã biết đọc, biết viết, không còn vùi vĩnh, nũng nịu như ngày được ở bên Bác và chắc cũng không còn nhớ là mình đã dặn Bác Hồ mua cho cái vòng bạc.

Nhận ra em bé ngày trước đứng trong đám đông, Bác bước đến, từ từ mở nắp túi áo trước ngực, lấy ra chiếc vòng bạc mới tinh và trao cho em.

Ngỡ ngàng giây lát, rồi nhớ ra lời dặn Bác 2 năm trước, em bé sung sướng quá, không giấu nổi xúc động, hai mắt cứ chớp mãi, líu cà lưỡi mới nói được:

- Cháu... cảm... cảm ơn Bác!

(Theo *Ai yêu các nhi đồng bằng Bác Hồ Chí Minh*,
NXB Thanh niên, 1999, tr.30-32)

1. Bác Hồ đã làm gì khi gặp lại em bé sau 2 năm đi xa?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Em bé cảm thấy thế nào trước việc làm của Bác?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Việc làm của Bác thể hiện điều gì?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Bài học cuộc sống được gửi gắm qua câu chuyện này là gì? Hãy nêu ý nghĩa của câu chuyện.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

LUYỆN TẬP

1. Em hãy kể một việc em đã giữ đúng lời hứa của mình với người khác.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Em đã bao giờ thất hứa với người khác chưa? Hậu quả của việc thất hứa đó thế nào?

.....

.....

.....

.....

VẬN DỤNG

1. Em sẽ làm gì trong các tình huống dưới đây:

Tình huống	Em sẽ
Em hứa với cô giáo sẽ đi học đúng giờ.	
Em hứa với bố mẹ sẽ đạt kết quả học tập cao trong năm học này.	
Em mượn bạn quyển truyện và hứa sẽ trả vào ngày hôm sau.	

2. Hãy chọn từ ngữ phù hợp điền vào chỗ (...) trong câu ca dao sau:

Các từ gợi ý: *giữ, nắm, nghe, chuyển, hiểu*

Nói lời phải, lấy lời

Đừng như con bướm đậu rồi lại bay.

BÀI 5

BIẾT ON NHỮNG NGƯỜI CÓ CÔNG

MỞ ĐẦU

Bác Hồ kính yêu luôn dành sự quan tâm đặc biệt với liệt sĩ, thương binh - những người hi sinh tính mạng hay một phần thân thể cho công cuộc đấu tranh giành độc lập, tự do của dân tộc. Tình cảm của Bác biểu hiện sâu sắc truyền thống “Uống nước nhớ nguồn” cao đẹp của dân tộc Việt Nam.

Bài học giúp em có ý thức và có những hành động thiết thực để thể hiện lòng biết ơn đối với những người đã hi sinh giành độc lập, tự do cho Tổ quốc; bên cạnh đó thể hiện lòng biết ơn ông bà, cha mẹ, thầy cô... những người đã có công sinh thành và dưỡng dục.

TÌM HIỂU BÀI HỌC

Đọc câu chuyện và thực hiện yêu cầu bên dưới.

TẤM LÒNG CỦA BÁC VỚI THƯƠNG BINH, LIỆT SĨ

Ngày 10 tháng 3 năm 1946, báo *Cứu quốc* đăng thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi đồng bào Nam Bộ. Trong thư có đoạn Người viết: *“Tôi xin kính cẩn cúi chào vong linh các anh chị em đã bỏ thân vì nước và các đồng bào đã hi sinh trong cuộc tranh đấu cho nước nhà. Sự hi sinh đó không phải là uổng”*.

Tiếp sau đó, trong thư gửi đồng bào miền Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh lại viết: *“Tôi nghiêng mình trước anh hồn những chiến sĩ và đồng bào Việt Nam đã vì Tổ quốc mà hi sinh anh dũng”*.

Cuộc kháng chiến toàn quốc chống thực dân Pháp đã thu hút nhiều thanh niên nam nữ tham gia quân đội. Một số chiến sĩ đã hi sinh anh dũng, một số nữa là thương binh, bệnh binh, đời sống gặp nhiều khó khăn, mặc dầu anh chị em tình nguyện chịu đựng không kêu ca, phàn nàn.

Trước tình hình ấy, tháng 6 năm 1947, Chủ tịch Hồ Chí Minh đề nghị Chính phủ chọn một ngày nào đó trong năm làm “Ngày Thương binh” để đồng bào ta có dịp tỏ lòng hiếu nghĩa, yêu mến thương binh.

Hưởng ứng và đáp lại tấm lòng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, một hội nghị trù bị đã khai mạc tại xã Phú Minh, huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên gồm có một số đại biểu ở Trung ương, khu và tỉnh. Hội nghị nhất trí lấy ngày 27 tháng 7 hằng năm là Ngày Thương binh - Liệt sĩ và tổ chức ngay lần đầu trong năm 1947.

(Theo *Tấm lòng của Bác*,
NXB Công an nhân dân, 2005)

1. Em ghi lại những từ ngữ thể hiện sự trân trọng, biết ơn của Bác đối với thương binh, liệt sĩ.

2. Bác đã làm gì để thể hiện lòng biết ơn, trân trọng với thương binh, liệt sĩ?

.....

.....

.....

.....

3. Ngày Thương binh – Liệt sĩ là ngày nào? Ý nghĩa của ngày đó.

.....

.....

.....

.....

4. Câu chuyện trên cho em hiểu điều gì về công lao của các thương binh, liệt sĩ cho cuộc sống hoà bình?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

LUYỆN TẬP

1. Kể lại một câu chuyện em đã nghe, đã đọc về một người thương binh, liệt sĩ mà em biết.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Nêu những việc em nên làm thể hiện sự biết ơn đối với ông bà, cha mẹ, thầy cô giáo, các thương binh, liệt sĩ.

Thể hiện sự biết ơn	Việc em nên làm
Đối với ông bà, cha mẹ.	
Đối với thầy giáo, cô giáo.	
Đối với thương binh, liệt sĩ hoặc gia đình thương binh liệt sĩ...	

VẬN DỤNG

- Em cùng các bạn lập kế hoạch đi thăm một gia đình thương binh, liệt sĩ tại địa phương.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BÀI 6

CHIA SẺ VỚI NHỮNG NGƯỜI XUNG QUANH

MỞ ĐẦU

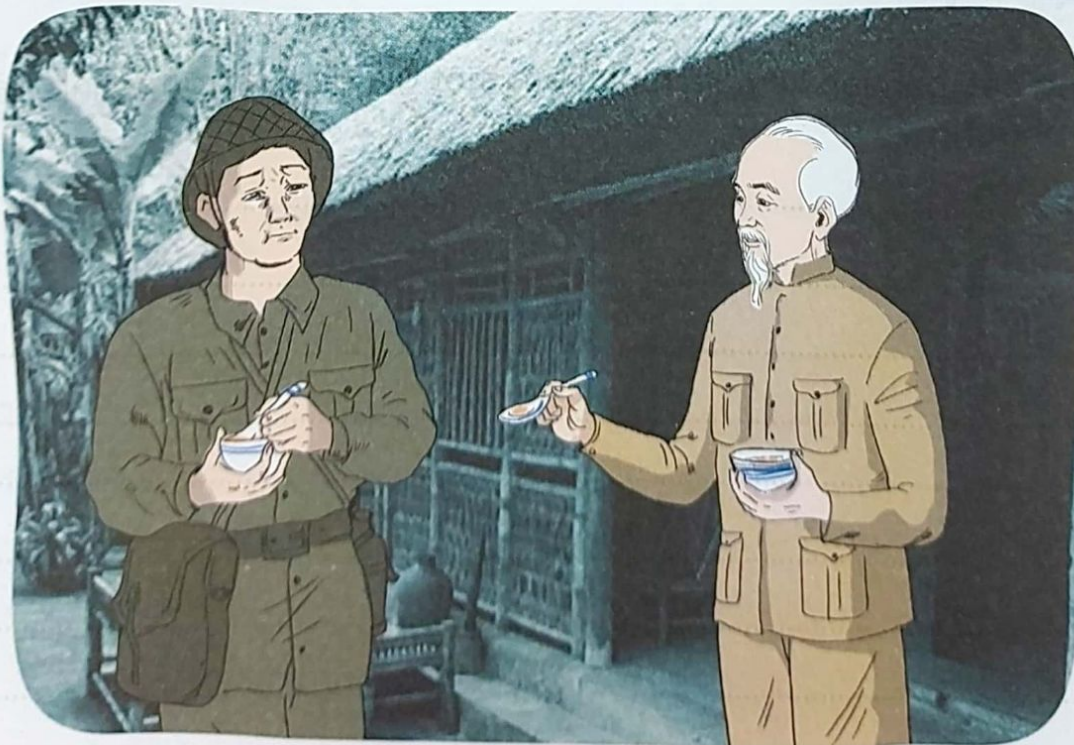
Bác Hồ là hiện thân của tinh thần nhân ái cao cả, sự yêu thương, chia sẻ và sự cảm thông sâu sắc đối với con người. Câu chuyện sau đây giúp em hiểu rõ hơn về đức tính yêu thương, quan tâm và chia sẻ của Bác với tất cả mọi người; hiểu rõ hơn về giá trị của sự yêu thương chia sẻ. Qua đó, bài học hướng dẫn em cách thực hành vận dụng bài học về sự yêu thương, chia sẻ trong cuộc sống sinh hoạt hằng ngày.

TÌM HIỂU BÀI HỌC

Đọc câu chuyện và thực hiện yêu cầu bên dưới.

BÁT CHÈ SẺ ĐÔI

Chuyện kể rằng: “Một hôm có một đồng chí liên lạc đi công văn 10 giờ đêm mới đến. Bác gọi đem ra một bát, một thìa con. Rồi Bác đem bát chè đậu đen, đường phèn, mà anh em phục vụ vừa mang lên, sè một nửa cho đồng chí liên lạc.

- Cháu ăn đi!

Thấy đồng chí liên lạc ngần ngại, lại có tiếng đằng hắng bên ngoài, Bác giục:

- Ăn đi, Bác cùng ăn...

Cám ơn Bác, đồng chí liên lạc ra về. Ra khỏi nhà sàn, xuống sân, đồng chí cấp dưỡng bấm vào vai anh liên lạc:

- Cậu chán quá. Cả ngày Bác có bát chè để bồi dưỡng làm đêm mà cậu lại ăn mất một nửa.

- Khổ quá, anh ơi! Em có sung sướng gì đâu. Thương Bác, em vừa ăn vừa rớt nước mắt, nhưng không ăn lại sợ Bác không vui.

Thùy Xuân

(In trong *Một số lời dạy và mẫu chuyện về tấm gương đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, NXB Chính trị Quốc gia, 2007, tr.85)

Em khoanh tròn vào chữ cái trước mỗi ý trả lời đúng:

1. Đồng chí liên lạc đến gặp Bác vào lúc nào?

a) Ban ngày

b) Buổi tối

c) 10 giờ đêm

2. Bác đã cho anh thứ gì?

a) Một bát chè sen

b) Nửa bát chè đậu xanh

c) Nửa bát chè đậu đen

3. Vì sao khi ăn bát chè sè đôi, đồng chí liên lạc lại “rớt nước mắt”?

a) Vì anh thấy có lỗi

b) Vì anh thương Bác

c) Vì bị anh cấp dưỡng trách mắng

4. Nêu ý nghĩa về hành động sẻ đôi bát chè của Bác.

LUYỆN TẬP

1. Em hiểu thế nào là biết chia sẻ với người khác?

2. Em đã làm được những việc nào trong các việc dưới đây:

- a) Tự nguyện mua tấm ủng hộ người mù.
- b) Sẵn sàng chia sẻ, giúp đỡ đồng bào ở vùng bị lũ lụt.
- c) Có thái độ đúng mực, không kì thị với những người khuyết tật, người có hoàn cảnh khó khăn.
- d) Vui vẻ đến thăm, giúp đỡ người già neo đơn, người khuyết tật.

3. Tìm những biểu hiện của sự chia sẻ và không chia sẻ vào bảng sau:

Biết chia sẻ	Không biết chia sẻ
Ví dụ: cho bạn mượn bút khi bạn quên.	Ví dụ: Không cho bạn chơi cùng đồ chơi.

VẬN DỤNG

1. Hãy nêu nhận xét của mình về cách ứng xử của các bạn trong từng trường hợp sau:

- Bạn Hà mới chuyển từ trường khác đến, còn rất bỡ ngỡ. Giờ ra chơi, Lan chủ động bắt chuyện và giúp bạn Hà làm quen với môi trường mới.
- Tùng chỉ cho em mượn đồ chơi nếu em chia bánh cho Tùng.
- Hùng đang xem ti vi, em gái chạy đến hỏi bài. Hùng gắt gỏng không giúp.
- Tan học, trời đổ mưa mà Mai không có áo mưa. Hà rủ bạn cùng che chung áo mưa về nhà.

2. Em sẽ nói với bạn như thế nào trong từng tình huống sau:

Tình huống 1: Trên đường đi học về, Tuấn trêu đùa một bạn bị khuyết tật và bắt chước điệu đi của bạn đó rồi phá lên cười.

Tình huống 2: Gia đình bạn thân của em có hoàn cảnh khó khăn. Sắp đến năm học mới, bạn vẫn chưa có đủ sách vở và đồ dùng học tập, bạn rất lo lắng và buồn. Em muốn tặng bạn một số sách vở và đồ dùng học tập.

BÀI 7

CẦN THẬN TRÁNH TAI NẠN

MỞ ĐẦU

Cần thận phòng tránh tai nạn là một trong những nội dung học tập quan trọng của kĩ năng sống. Câu chuyện sau đây nói về sự quan tâm, yêu thương cũng như sự chỉ bảo của Bác tới những người xung quanh về sự cẩn thận nhằm đảm bảo sự an toàn cũng như mang lại hiệu quả trong công việc. Thông qua đó, bài học hướng dẫn em thực hành vận dụng bài học về sự cẩn thận trong cuộc sống sinh hoạt hằng ngày.

TÌM HIỂU BÀI HỌC

Đọc câu chuyện và thực hiện yêu cầu bên dưới.

CHÚ NGÃ CÓ ĐAU KHÔNG?

Vào đầu năm 1954, tiết trời đã sang xuân, nhưng ở Việt Bắc vẫn còn rét. Gió bắc thổi mạnh, mưa phùn lâm râm gây nên cái lạnh buốt, Bác vẫn làm việc rất khuya. Tiếng máy chữ lách tách, lách tách đều đều...

Trời lạnh, nhưng được đứng gác bên Bác, tôi thấy lòng mình như được sưởi ấm lên. Tôi nhẹ bước chân đi vòng quanh lán. Vừa đi, vừa nghĩ, tôi bị thụt chân xuống một cái hố tránh máy bay. Tôi đang tìm cách để lên khỏi hố, chợt nghe có tiếng bước chân đi về phía mình. Có tiếng hỏi:

- Chú nào ngã đấy?

Chưa kịp nhận ra ai, thì tôi đã thấy hai tay Bác luồn vào hai nách. Tôi cố trấn tĩnh lại để nói một lời thì giật mình khi thấy Bác không khoác áo bông, Bác đi tất, một chân có guốc, một chân không, nước mắt tôi trào ra. Vừa kéo, Bác vừa hỏi:

- Chú ngã có đau không?

Bác sờ khắp người tôi, nắn chân, nắn tay tôi. Rồi Bác nói:

- Chú ngã thế đau lắm. Chú cứ ngồi xuống đây Bác bóp chân cho đỡ đau. Ngồi xuống! Ngồi xuống!

Tôi bàng hoàng cả người, không tin ở tai mình nữa. Có thật là Bác nói như vậy không? Bác ơi! Bác thương chúng cháu quá! Tôi trả lời Bác:

- Thưa Bác, cháu không việc gì ạ. Rồi tôi cố gắng bước đi để Bác yên lòng.

Bác cười hiền hậu và căn dặn: "Bất cứ làm việc gì chú cũng phải cẩn thận". Rồi Bác quay vào.

Tôi đứng nhìn theo Bác cho đến lúc lại nghe tiếng máy chữ của Bác kêu lên lách tách, đều đều trên nhà sàn giữa đêm Việt Bắc.

(Theo *Bác Hồ - con người và phong cách*,
NXB Trẻ, 2005, t.2, tr.36-37)

1. Vì sao anh lính gác bị thụt chân xuống hố?

.....

.....

.....

2. Khi anh lính gác bị rơi xuống hố, Bác Hồ đã làm gì?

.....

.....

.....

3. Cảm xúc của anh lính như thế nào khi được Bác giúp đỡ?

.....

.....

.....

4. Em rút ra bài học gì từ câu chuyện trên?

.....

.....

.....

LUYỆN TẬP

1. Quan sát và mô tả các hành động trong mỗi bức tranh sau:

2. Đánh dấu (X) cạnh những bức tranh em cho là nguy hiểm? Giải thích vì sao?

2. Đánh dấu (X) cạnh những bức tranh em cho là nguy hiểm? Giải thích vì sao?

3. Em đã thực hiện hành động nào sau đây. Khoanh vào chữ cái trước ý trả lời:

a) Không trèo lên cây cao.

b) Không trèo lên cột điện.

c) Không nghịch đồ điện tùy tiện.

d) Không chơi ở gần ao, hồ, sông, suối...

e) Quan sát kĩ trước khi đi sang đường.

VẬN DỤNG

Chia sẻ những tình huống nguy hiểm và nêu cách phòng tránh.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BÀI 8

KHÔNG DỄ DẪI NHẬN QUÀ

MỞ ĐẦU

Trong cuộc sống, đôi khi ta được ai đó tặng quà, nhưng không phải lúc nào cũng cho phép mình dễ dãi nhận quà. Trong câu chuyện sau đây, cách ứng xử của Bác Hồ khiến cho mỗi người chúng ta đều nể phục. Bác không dễ dãi nhận quà, hơn thế Bác cho thấy sự trân trọng của mình đối với công sức lao động của nhân dân. Thông qua đó, bài học hướng dẫn em cách ứng xử đúng khi ai đó tặng quà cho mình cũng như sự cần thiết thể hiện thái độ trân trọng đối với công sức lao động của người khác.

TÌM HIỂU BÀI HỌC

Đọc câu chuyện và thực hiện yêu cầu bên dưới.

BÁC HỒ LÀ THẾ Đấy

Thời chống Mỹ, một buổi trưa, Hồ Chủ tịch được đồng chí cần vụ vào báo cáo là Bác có khách. Khách là một cụ già ở Hưng Yên. Cùng đi với cụ có một vị lãnh đạo tỉnh. Trên xe còn có một thùng cá khá nặng.

- Thưa Bác, cháu xin thay mặt bà con ở địa phương lên thăm sức khỏe Bác và có ít cá mới đánh đem lên biếu Bác. Cá loại này là cá nổi tiếng ở đầm Dạ Trạch đấy ạ!

- Thưa cụ, cụ ngang tuổi tôi, xin cụ đừng xưng hô như thế!

- Vâng, nếu cụ cho phép...

- Ao nhà ta có rộng không mà cụ thả được nhiều cá vậy?

- Dạ thưa cụ, đây là cá của hợp tác xã.

- Cá của hợp tác xã là tài sản chung của bà con, phải để bà con dùng chứ!

- Thưa cụ, cá đã trót mang lên đây rồi, xin cụ vui lòng nhận cho, chúng tôi khỏi phải đem về.

Hồ Chủ tịch cho mời đồng chí cán bộ phụ trách nhà bếp lên gặp Người.

- Chú cân chỗ cá này lên xem tất cả bao nhiêu cân, coi như nhập vào nhà bếp của cơ quan. Và chú tính xem bao nhiêu tiền để gửi cụ cầm về.

Quay sang vị khách quý Hưng Yên, Hồ Chủ tịch ân cần nói:

- Tôi xin đa tạ tấm lòng của cụ và bà con xã nhà đối với tôi. Quà cụ và bà con cho, tôi nhận rồi, còn đây là số tiền tôi gửi cụ đem về nộp vào quỹ hợp tác xã.

(Theo Kể chuyện Bác Hồ,
NXB Giáo dục, 2005, t.4, tr.114)

- 1. Bác chọn cách xưng hô với cụ già người Hưng Yên như thế nào?
Vì sao Bác chọn cách xưng hô đó?**

2. Khi được biết nguồn gốc của thùng cá, Bác đã nói gì? Em hiểu điều gì về Bác qua câu nói đó?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Theo em, vì sao Bác lại trả tiền cá cho hợp tác xã?

.....

.....

.....

.....

.....

4. Thảo luận: Câu chuyện trên cho em hiểu thêm điều gì về Bác Hồ?

LUYỆN TẬP

1. Em sẽ làm gì khi gặp các tình huống sau:

Tình huống	Em nên làm
Dịp Tết, em được nhận lì xì và lời chúc tốt đẹp từ người lớn.	
Dịp sinh nhật, em thường được bạn bè, người thân chúc mừng và tặng quà.	
Em được bạn cho mượn đồ dùng học tập.	

2. Thảo luận hoặc đóng vai xử lí các tình huống sau:

Tình huống 1: Em ở nhà một mình, có người lạ đến nói là bạn của bố hoặc mẹ em, yêu cầu em mở cửa và đưa cho em một gói quà không nói rõ đó là quà gì?

Tình huống 2: Trên đường đi học về, có người lạ bám theo, dụ dỗ đi cùng và hứa sẽ cho một món quà mà em rất thích.

VẬN DỤNG

1. Hãy kể một việc em đã làm thể hiện sự biết ơn của em trước công sức lao động của người thân.
2. Thảo luận về việc các em đã làm gì để thể hiện thái độ tôn trọng công sức lao động của bác lao công trong trường.

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Tổ chức bàn thảo và chịu trách nhiệm nội dung:

Phó Tổng biên tập NGUYỄN VĂN TÙNG

Giám đốc Công ty cổ phần Đầu tư và Xuất bản Giáo dục TRẦN MINH QUỐC

Biên tập lần đầu và tái bản: LÊ THỊ THU THỦY

Trình bày bìa: CTCP ĐẦU TƯ VÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

Mình hoạ: CTCP ĐẦU TƯ VÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

Chế bản: CTCP ĐẦU TƯ VÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

Bản quyền thuộc NXB Giáo dục Việt Nam và CTCP Đầu tư và xuất bản giáo dục.

Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của NXB Giáo dục Việt Nam và CTCP Đầu tư và xuất bản giáo dục.

BÁC HỒ VÀ NHỮNG BÀI HỌC VỀ ĐẠO ĐỨC LỐI SỐNG DÀNH CHO HỌC SINH LỚP 3

Mã số: T3G02I3

In 60.000 bản (QĐ 01/STK), khổ 19 x 26,5 cm.

In tại Công ty cổ phần In Phú Thọ.

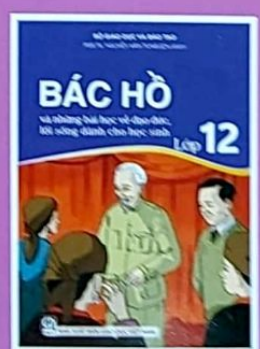
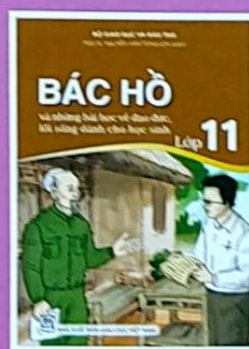
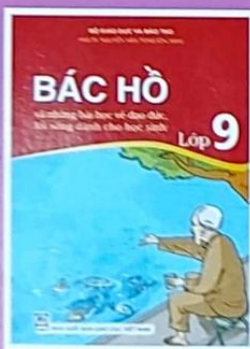
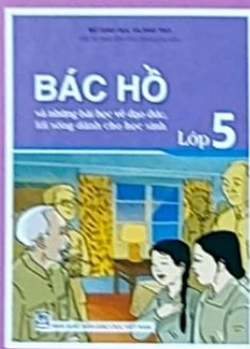
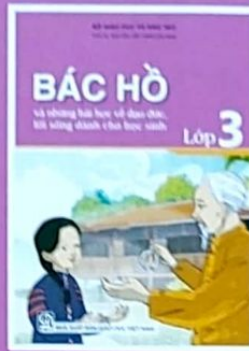
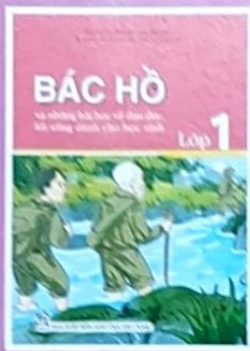
Địa chỉ: Đ. Nguyễn Thái Học - P. Gia Cẩm - TP. Việt Trì - T. Phú Thọ

Số ĐKXB: 690-2023/CXBIPH/17-594/GD.

Số QĐXB: 725/QĐ-GD-HN ngày 07 tháng 04 năm 2023.

In xong và nộp lưu chiểu Quý II năm 2023.

Mã ISBN: 978-604-0-37659-6

ĐƠN VỊ TỔ CHỨC PHÁT HÀNH
NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ VÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

Địa chỉ: 187B Giảng Võ, Phường Cát Linh, Quận Đống Đa, TP. Hà Nội

Điện thoại: 024.35641188 – Fax: 024.35642435

Website bán hàng: gdshop.vn

ISBN 978-604-0-37659-6

9 786040 376596

Giá: 23.000đ